

उत्तराखण्ड संस्कृत विश्वविद्यालय, हरिद्वार
राष्ट्रीय शिक्षा नीति 2020 पर आधारित पाठ्यक्रम (सत्र 2026-27 से प्रभावी)
क्षमता संवर्धन पाठ्यक्रम
शास्त्री पाठ्यक्रम
विषय – नेपाली

पहिलो सत्र AEC-1

AEC-1	नेपाली भाषा	पूर्णाङ्क 100 क्रेडिट- 2
एकाइ	पाठ्य विषय	अङ्क
1	नेपाली भाषाको परिचय, नेपाली भाषाको महत्त्व, नेपाली भाषाको प्रयोग, नेपाली भाषाका विभिन्न रूप	50
2	नेपाली भाषाको वर्णव्यवस्था- नेपाली वर्णका उच्चरित रूप, नेपाली वर्णका लिखित रूप, नेपाली स्वरवर्णका विशेषता, नेपाली व्यञ्जनवर्णका विशेषता	50

दोस्रो सत्र AEC-2

AEC-2	सामान्य व्याकरण	पूर्णाङ्क 100 क्रेडिट- 2
एकाइ	पाठ्य विषय	अङ्क
1	नेपाली वर्णविन्यास- तद्धव र देशज शब्दको वर्णविन्यास, हलन्तसम्बन्धी नियम र अपवाद, पदयोग र पदवियोगको नियम, तत्सम शब्दको वर्णविन्यास, नेपाली विरामादि चिह्न र तिनको प्रयोग	50
2	शब्द र शब्दवर्ग- शब्दको अर्थ र स्वरूपको परिचय, शब्दवर्गको परिचय- नाम, सर्वनाम, विशेषण, क्रियायोगी, नामयोगी, संयोजक, विस्मयादिबोधक र निपात	50

तेस्रो सत्र AEC- 3

AEC-3	नेपाली शब्दनिर्माण- प्रक्रिया	पूर्णाङ्क 100 क्रेडिट- 2
एकाइ	पाठ्य विषय	अङ्क
1	शब्दका भेद- उपभेद – स्रोतका दृष्टिले शब्दको वर्गीकरण, व्युत्पादनका दृष्टिले शब्दको वर्गीकरण, स्वरूपका दृष्टिले शब्दको वर्गीकरण, दृष्टिले शब्दको वर्गीकरण, प्रयोग-प्रचलनका दृष्टिले शब्दको वर्गीकरण, अर्थका दृष्टिले शब्दको वर्गीकरण	50
2	नेपाली शब्दनिर्माण प्रक्रिया- परिचय, शब्द बन्ने प्रक्रिया, सर्ग प्रक्रियाको परिचय, समासद्वारा शब्दनिर्माण, द्वित्वद्वारा शब्दनिर्माण, सन्धिद्वारा शब्दनिर्माण	50

चौथो सत्र AEC- 4

AEC- 4	व्यावहारिक नेपाली लेखन र सञ्चार	पूर्णाङ्क 100 क्रेडिट- 2
एकाइ	पाठ्य विषय	अङ्क
1	दैनिकी वा डाइरी लेखन, अनुच्छेद लेखन, निबन्ध लेखन, पत्ररचना, मनोवाद लेखन, अनुवाद, प्रतिवेदन	50
2	व्यावहारिक लेखन- सूचना, विज्ञप्ति, निमन्त्रणा, जीवनी/व्यक्तिपरिचय, बायोडाटा/CV को सामान्य परिचय, भाषण, मोबाइल र सञ्चार, इमेल लेखन, नेपाली भाषाको डिजिटल प्रयोग	50

सन्दर्भ सामग्री (Reference Books) -

1. नेपाली भाषाको उत्पत्ति - चूडामणि बन्धु
2. माध्यमिक नेपाली व्याकरण र रचना – घनश्याम नेपाल र पुष्कर पराजुली
3. उच्च माध्यमिक नेपाली व्याकरण र रचना- घनश्याम नेपाल र कविता लामा
4. नेपाली भाषा र साहित्य – बालकृष्ण पोखरेल
5. परिचयात्मक भाषाविज्ञान र नेपाली भाषा – दशरथ खरेल
6. मध्य चन्द्रिका – सोमनाथ सिग्दाल
7. भाषा प्रवेश नेपाली व्याकरण – पारसमणि प्रधान
8. राष्ट्रभाषा- बालकृष्ण पोखरेल
9. भाषा विज्ञान- चूडामणि बन्धु
10. नेपाली भाषाको बनोट- गोपालनिधि तिवारी
11. नेपाली भाषा र साहित्य- बालकृष्ण पोखरेल

